

2014 W 1309

19 mei 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum] te [plaats],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M. Jeltens, advocaat te Amsterdam.

tegen:

wijlen frater [naam 1],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde frater [naam 1],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM;

en

wijlen frater [naam 2],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde frater [naam 2],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM;

en

wijlen frater [naam 3],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde frater [naam 3],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM;

en

wijlen frater [naam 4],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde frater [naam 4],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM;

en

wijlen **frater [naam 5]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde frater [naam 5],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 november 2014.

Op 5 januari 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], Provinciale Overste.

Op 21 april 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is niet verschenen. Wel zijn namens klager verschenen de echtgenote van klager, [naam], en de [naam]. Klager heeft zijn echtgenote een volmacht verleend om namens hem het woord te voeren. De echtgenote van klager heeft het standpunt van klager toegelicht.

Daarnaast is verschenen de juridisch adviseur mr. M. Jeltes.

Namens de Congregatie is verschenen [naam], Provinciale Overste.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager zat in de periode van [jaartal] tot [jaartal] op het [internaat] in [plaats]. Klager was veertien jaar toen het seksueel misbruik begon. Klager sliep, net als alle andere leerlingen, in een slaapzaal in chambrettes. Deze waren van elkaar gescheiden door middel van schotten en deurtjes die open moesten blijven staan.

Frater [naam 1] was belast met het toezicht op de slaapzaal. Klager lag net in bed toen frater [naam 1] langs kwam en op het bed van klager ging zitten. Frater [naam 1] ging met zijn hand in de pyjamabroek van klager en zat ongeveer tien minuten aan de penis van klager. Klager zei tegen frater [naam 1] dat hij moest stoppen. Het hoofd van frater [naam 1] werd rood en ook ging de frater sneller ademen. Toen het verbaal aanmanen niet werkte, draaide klager zich van de frater af. Frater [naam 1] is toen weg gegaan. Een paar weken later gebeurde het opnieuw, onder dezelfde omstandigheden. Klager heeft dit gedurende vier jaren ongeveer één tot twee keer per maand moeten ondergaan. Klager werd ook wel eens wakker van vocht op zijn buik. Frater [naam 1] was dan bij klager in bed gekropen en had zich afgetrokken op klager. Ook gebeurde het regelmatig dat klager wakker werd als hij klaar kwam, doordat frater [naam 1] hem had afgetrokken. Klager heeft tweemaal de stijve penis van frater [naam 1] gezien. Frater [naam 1] heeft klager eenmaal verkracht. Dit vond plaats in de chambrette. Frater [naam 1] stopte zijn penis in de anus van klager, die misselijk werd toen het gebeurde.

Frater [naam 2] was broeder op de ziekenzaal. Hij nam klager mee naar een afgesloten ruimte waar klager zijn broek moest laten zakken. Frater [naam 2] heeft toen zijn testikels bevoeld en betastte vervolgens de penis van klager. Dit is twee of drie keer gebeurd. Daarnaast ging frater [naam 2] met klager mee naar de oogarts in [plaats]. Klager zat dan achterop de fiets bij frater [naam 2]. Frater [naam 2] graaide dan naar achteren en voelde aan het geslachtsdeel van klager. Frater [naam 2] reed ook regelmatig tegen klager op. Frater [naam 2] kwam dan klaar en klager zag zijn ontblote penis.

Frater [naam 3] heeft meermalen aan de penis van klager gezeten en tegen klager opgereden tot frater [naam 3] klaar kwam. Ook heeft frater [naam 3] twee keer de penis van klager in zijn mond genomen totdat klager klaar kwam.

Frater [naam 4] heeft klager en zichzelf tweemaal afgetrokken, totdat frater [naam 4] klaarkwam. Dit gebeurde in de recreatiezaal als de klassen al waren begonnen. Frater [naam 4] kon de zaal op slot doen.

Frater [naam 5] was assistent bij [vak]. Frater [naam 5] liet klager minstens tweemaal per jaar naar het klaslokaal komen. Daar werd de deur op slot gedaan en werd klager door frater [naam 5] betast bij zijn ballen. Ook heeft frater [naam 5] tegen klager opgereden tot beiden klaarkwamen. In de studiezaal heeft frater [naam 5] wel eens bij klager in zijn onderbroek gezeten en ook onder de douche heeft frater [naam 5] klager bevoeld door met zijn hand in het broekje van klager te gaan.

2.2. Klager heeft zich de hele periode op [internaat] ontheemd gevoeld. Hij was daar niet veilig, maar ook thuis was hij niet veilig. Klager is bang voor intimiteit. Hij durfde zijn kinderen niet aan te raken. Klager verdronk zijn eigen verdriet, zat veel in kroegen en vluchtte in buitenechtelijke relaties. Klager heeft veel mensen in zijn omgeving pijn gedaan. Klager werd ook agressief door drank en vertoonde ontspoord gedrag. Klager heeft last van nachtmerries en huilt dan als een wolf. Er is bij klager PTSS en een depressie geconstateerd.

2.3. Klager wil dat er een einde komt aan de doofpot en dat de waarheid boven tafel komt. Klager wil erkenning voor wat hem is overkomen en schoon schip maken in de hoop dat hij verder kan met zijn leven. Ook wil klager bijdragen aan het voorkomen van misbruik binnen de Rooms Katholieke Kerk en daarnaast wil klager een financiële compensatie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Alle vijf de aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. De Provinciale Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht in de archieven. De reactie houdt – kort gezegd – het volgende in.

De Commissie Deetman heeft enkele pagina's van haar eindrapport gewijd aan [internaat]. Geconcludeerd kan worden dat op [internaat] seksueel misbruik voorkwam. Bij de Commissie Deetman zijn twee meldingen over de genoemde aangeklaagden bekend, namelijk over frater [naam 1] en over een frater die aangeduid wordt als frater [naam 4]. Als deze meldingen niet van klager afkomstig zijn, zouden deze mogelijk steunbewijs zijn.

Frater [naam 1] woonde en werkte van [datum] tot [datum] op de [internaat]. Daarna is hij overgeplaatst naar [plaats]. Buiten de melding die bij de Commissie Deetman is gedaan, zijn er geen meldingen of klachten bekend tegen frater [naam 1].

Frater [naam 2] werkte van [jaartal] tot [jaartal] op de [internaat] op de ziekenzaal. Er zijn over hem geen klachten bekend bij de Congregatie.

Frater [naam 3] werkte van [jaartal] tot [datum] op de [internaat]. Daarna is hij overgeplaatst naar [plaats]. Er zijn over hem geen klachten bekend bij de Congregatie.

Frater [naam 4] werd eind [jaartal] benoemd op de [internaat], onder meer als leider van het instituut. Op [datum] is hij overgeplaatst naar [plaats] en op [datum] weer terug naar de [internaat]. Het zou kunnen dat er bij de Commissie Deetman een melding is gedaan over frater [naam 4], als de genoemde frater [naam] met frater [naam 4] gelijk is te stellen. Buiten deze melding is er bij de Congregatie niets bekend over deze frater.

Frater [naam 5] heeft als surveillant op de [internaat] gewerkt van [jaartal] tot [jaartal]. Over hem zijn geen klachten of meldingen bekend bij de Congregatie.

Over klager zelf heeft de Provinciale Overste kunnen vinden in de archieven dat klager in [jaartal] naar de [internaat] kwam in de zesde klas van de lagere school. Van [periode] heeft klager de [klassen] 1, 2 en 3 gevolgd op de [internaat]. Over een verblijf in [jaartal] heeft de Provinciale Overste in de archieven niets aangetroffen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

Ten aanzien van frater [naam 1] en frater [naam 4]

4.3. Er zijn meer dan zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde frater [naam 1] en aangeklaagde frater [naam 4] verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van de aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie ten aanzien van de klachten tegen frater [naam 1] en frater [naam 4] aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Ten aanzien van frater [naam 1] acht de Klachtencommissie het aannemelijk dat klager in de periode van [jaartal] tot [datum] één of twee keer per maand seksueel is misbruikt door aangeklaagde frater [naam 1], doordat frater [naam 1] klager aftrok. Frater [naam 1] kwam op de slaapzaal op het bed van klager zitten en zat ongeveer tien minuten aan de penis van klager. Ook is frater [naam 1] wel eens bij klager in bed gekropen en heeft zichzelf afgetrokken totdat hij klaarkwam op de buik van klager. Klager heeft tweemaal de stijve penis van frater [naam 1] gezien. Ook heeft frater [naam 1] klager één keer verkracht door met zijn penis in de anus van klager te gaan.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld aan zijn echtgenote en de [naam]. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van de echtgenote van klager tijdens de zitting, waarin zij heeft verklaard dat klager haar tijdens hun verlovingstijd al over frater [naam 1] heeft verteld. Dit is de enige frater die klager bij naam heeft genoemd voor zijn herseninfarct in [jaartal].

Ten aanzien van frater [naam 4] acht de Klachtencommissie aannemelijk dat frater [naam 4] klager in de periode van [jaartal] tot [datum] tweemaal heeft afgetrokken in de recreatiezaal. Frater [naam 4] trok ook zichzelf af totdat hij klaar kwam.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld aan zijn echtgenote en de [naam]. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de melding die is gedaan bij de Commissie Deetman. De juridisch adviseur van klager heeft ter zitting bevestigd dat deze melding niet van klager afkomstig is. De melding noemt weliswaar een frater [naam 4], maar gelet op het feit dat deze melding in ieder geval over de [internaat] gaat in samenhang met het feit dat de Provinciale Overste geen melding maakt van een frater [naam 4] die in diezelfde periode (eveneens) op de [internaat] heeft verbleven, acht de Klachtencommissie het aannemelijk dat dit één en dezelfde persoon betreft.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door beide aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas veertien jaar oud. De aangeklaagden waren voor hem personen waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat de aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klachten tegen frater [naam 1] en frater [naam 4], alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuinging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

Ten aanzien van frater [naam 2], frater [naam 3] en frater [naam 5].

4.7. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie het uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet kan worden veroordeeld op grond van een enkele verklaring. Dit rechtsbeginsel moet in deze procedure ook in acht worden genomen. De verklaring van klager is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager ondersteunen. De bij het klaagschrift gevoegde verklaringen bevestigen dat er sprake is van nare gevolgen voor klager, maar noemen de aangeklaagden frater [naam 2], frater [naam 3] en frater [naam 5] niet specifiek. Er zijn tegen deze fraters ook geen andere meldingen of klachten bekend.

4.8. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klachten tegen deze fraters niet gegrond kunnen worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn. De Klachtencommissie merkt daartoe op dat zij het aannemelijk acht dat er seksueel misbruik heeft plaatsgevonden, maar dat zij het zonder steunbewijs niet aannemelijk acht dat het seksueel misbruik door deze betreffende aangeklaagden is gepleegd.

5. Het advies

Ten aanzien van frater [naam 1] en frater [naam 4]

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg CMM klacht gegrond te verklaren.

Ten aanzien van frater [naam 2], frater [naam 3] en frater [naam 5]

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg CMM de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 mei 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. N.A.M. van Beelen en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door mr. R. Willemsen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.